

# קביעות

במישנה  
ובהלכה היומית



**במישנה היומית:**  
סדר מועד  
ר"ה פרק ב' משנה ד' -  
מגילה פרק א' משנה ד'  
**בהלכה היומית:**  
ש"ע או"ח  
סימן תע"ג סעיף ד' -  
תצ"ו סעיף ז'

## בפתח השיעור

### חנוך שלא יאמן!

שני הילדים לבית משפחת קלרמן צועדים להנאתם ברחוב. ילדי חן הם, מחנכים להפליא, רגועים ועליזים. בצעידתם חולפים על יד אופנוע. בן ה-6 מושיט יד וממשיך בכלי הרקב הדו-גלגלי. "מקצה!" - נשמעת הקריאה. האח בן ה-11 מנער את כתפו של אחיו הצעיר ונוזף בו שוב, חצי שואל: "אתה לא יודע שזה מקצה?"  
אדם חולף על ידם ומתערב בעדינות: "אם ירשה לי לשאל, מה שייך 'מקצה'? אנחנו ביום ראשון היים..."  
צמד הילדים נותנים בו עינים טובות תמימות ומאירות. "אבא שלנו תמיד אומר" - משיב לעברו הילד הגדול מביניהם - "ש'לגעת בדבר שלא שלך זה ממש 'מקצה', לא רק בשבת!"



קווים לדמות החינוך התורני

\*\*\*

באותה משפחה מפלאה ומעוררת קנאת סופרים, התרחש ספור נוסף. היה זה כאשר בני המשפחה עלו לאוטובוס ששם את פעמיו מירושלים אל עיר אחרת. דקות לאחר עלייה, פנה 'קדוש' - כף פנה הילד בן ה-6 במשפחה - אל אביו. למה נקרא 'קדוש', אתם בטח מתעניינים. ובכן, הסבה פשוטה. כל היותו של ילד קטן זה היתה קדושה ועדינות, משמעת ונעימות.

נמשיך בספור:

"אבא", אמר 'קדוש' לאבא, "אני צריך ללכת לשרותים".

"אבל הרגע עלינו לאוטובוס", השיבו אבא.

"נכון, אבל שכחתי ללכת לפני הניסיעה", המשיך בן ה-6 להפציר.

בלית ברירה פנה האב אל נהג האוטובוס ובקשו לעשות עצירה קצרה לדקה. הנהג סרב. "לא יכול!", התם. משפחה המשיכה הניסיעה, ו'קדוש' הקטן נאלץ להכות.

הגיעו ליעד, ובתחנה הראשונה שהגיע האוטובוס, ירדה משפחת קלרמן מהאוטובוס.

מול עיניהם נצבה מסעדה - כשרה, אבל לא להמדריו.

"בוא, מתקן", קרא אבי המשפחה לילדו הקטן. "תפנס למסעדה ותלך לשרותים בזריזות!"

הילד הביט במסעדה ולא זז ממקומו.

"למה אתה מחכה?", שאל אבא.

"אני לא רוצה להפנס למקום כזה", אמר הילד בטהר. "אבא, אני לא רוצה לומר על השם 'קדוש'. מי שונכס למקום כזה לא יכול להקרא כף!"

\*\*\*

יעוד בענין חנוך:

בית הכנסת 'מנחת שלמה', ביתר עלית, תשי"ח.

מזה 23 שנה מתקיים במקום שעור הלכות בספר 'חיי אדם', בלילות שבת בין קבלת שבת למעריב. משבע הדברים גם מתפתחת מדי פעם בצבור 'רתתא דאורייתא', לתפארת שבת קדוש.

בפרשת אמור, הסתים מחזור למוד שלישי בו עברו על כל הלכות שבת. לכבוד הסיום עלה הרה"ג רבי אריה פינסקי שליט"א, ממייסדי השעור, לומר כמה מלים. הוא הודה לקב"ה על הזכות הגדולה, ולשלישית מוסרי השעור הרבנים הגאונים - רבי שמעון שטרן שליט"א, רבי שמואל כהן שליט"א ורבי יצחק עמנואל גיא שליט"א.

ואז ספר ספור שספר רבנו בעל החיי אדם עצמו:

פעם נזדמן לפנדק של נכרים עם בעל הבית אחד, שהפיר יודע שהוא לומד פרק משניות בכל יום. לתדהמתו, הבחין שבזמנו הפנוי הוא טווה חוטים במכונת טויה.

גער בו: "שבת היום!"

אבל היהודי לא הבין: "הלא אני לא טווה ב'שפינדל' או 'נול'...?"

אמר לו החיי אדם: "הרי אתה לומד משניות. במשניות מזכרת מלאכת הטוויה, ולא חלקו שם בין יד למכונה?"

השיב לו בעל הבית בתם לב, תוך רצינות תהומית: "אני חנכתי לך שפאשר אני לומד, אינני מכון מה לעשות ומה לא לעשות. אני מכון רק לשם למוד תורה!"

\*\*\*

למרות שבספור זה מדבר על טעות שנבעה מתמימות ובורות, רואים ממנו עד כמה נחרטים ונשארים בדברנו משפטיים ששומעים בקטנות, ויכולים להשפיע לנצח אפילו על היהודי הפשוט ביותר.

כוחו של חנוך הוא עצום. והיכן טמונות העצות החזקות החזקות ביותר לחנוך? פמוכו, בתורה הקדושה. במשניות הטורות, בהלכות המאירות ובמקרא הפלגה...

\*\*\*

## גבורה יהודית

### קאפו - לא אצל שומרי המצוות!

כותב הסופר ישדאל אפרוקין, חלוני שהתקרב בסוף ימיו ליהדות (בעקבות השואה):

מנין באו לנו אלפי השוטרים והמשורטים היהודיים של הגרמנים בגטאות ובמחנות? מאלו חוגים התגייסו צבא הפושעים הזה? על כך מעידים כל נצוליי השואה: מהעולם התחתון היהודי ומחוגי המשפילים... אותם המשפילים בזו מעודם ליהודים 'החשוכים' על תלבשתם הפסרתית...

שאלו את פי יהודי הגטו והמחנות והם יאשרו לפניכם, כי המכות שספגו מידי אותו 'נער זקב' יהודי, היה בהן הרבה מהבוז...

כאן ראוי לצון את העבדה המתאשרת על ידי כל העדים ורושמי הרשומות, כי יהודים שנשארו נאמנים לתורה, יהודים בקפוטות ואצטלא דרבנו, לא נמצאו במשטרה היהודית, ולא היה חלקם בין הקאפוס והפלגות המיוחדות.

\*\*\*

דברים דומים נשמעים מפי של ד"ר הלל זידמן. וכך הוא רושם:

כדאי לצון עבדה שהכל מודים בה: היהודים האזוקים עמדו בנסיגות מסוימים יותר מאחרים...

הם מצטיינים בשמים: ---

ראשית: הם מחזיקים את האנכי שלהם. הם נעשו סנדלרים וחולצי מסמרים



דאגת איש לאחיו במחנות הכפייה

מנפנים גרמניים, אבל מניחים בכל יום טלית ותפילין, מתפללים, לומדים, שומרים את השבת, וכל זה במסירות נפש, בסכנה עצומה.

שנית: יהודים אזוקים רצו להציל את נפשם בדיקון פאחרים, אבל לא לגמרי בדייק, מפני שמעולם לא עשו זאת על חשבון אחרים. תמיד זכרו את הכלל 'מאי חזית דדקא דידך סימן ספי' (מה ראית שדמך אדם יותר?). מבין היהודים האזוקים לא היו חוטפים, נושאים, סוכני גסטפו, אף לא אחד. זוהי עבדה שאפלו מתנגדי היהודים האזוקים מודים בה. גם במחנות השונים, באושוויץ, בבוכנאוולד, בגרוגן בלזן, היתה עמדת היהודים האזוקים הגונה. לעתים קרובות גלו מסירות נפש להצלת אחרים...

החרבן האים, הרצח בהמון, לא טמטם אצלם את נגיש הרחמים. יעוד שאחרים הפריזו בכלל של 'חיי קודמים', לא שכחו היהודים האזוקים גם את הכתוב 'וחי אחר עמך'...

\*\*\*

עדות שליטית נתן למצא בדברי הסופר הלל לייק, שבקור אצל שארית הפליטה מיז לאחר השואה, וכך כותב:

מפני של החבר מפלן נודע לי, שבתחום העזרה ההדדית בעבודת הפרך במחנות הרפזו כלפי קשישים וחולים, כדי לחוס ולהגן עליהם, היתה התנהגות הצעירים הדתיים יותר טובה יותר אנשית מאשר של הלא-דתיים... אין הדבר אומר - מצין ספן - שהגאורים התנהגו בדרך כלל רע. הוא רק מצין שהדתיים התנהגו יותר טוב. בעבודת פרך, תחת צליפות הפרגול, קרה תכופות שיהודי קשיש פגור בעבודתו ולא היה מסוגל להצב את הקצב הרצחני של העבודה, ואז היתה נשקפת סכנה לכל הקבוצה, שבגלל פגור הקשישים יצטרכו כלם לעבד יותר. הצעירים הלא-דתיים היו נוהגים במצב הזה להתעצבן ולהתרגז על הקשישים. לעמדת זאת נוהג היה הצעיר הדתי במצב כזה לגשת אל הקשיש ולומר לו: 'רב יהודי, עשה עצמך כאלו אתה עובד. אל תסתמ מעצמך את טפת הכוח האחרונה, אני כבר אמלא את חלקך'. אני מסיק מדברי קפלו (דבר ששמעתי מפי רבים), כי הדתיים במחנות לא הוציאו מקרבם, כמעט, אנשי 'קאפו', דבר שאי אפשר לומר, לצערי, על המפלגות החלוניות למיניהן...

\*\*\*

ולואי וכבר נזפה שיקים בנו הכתוב 'וישמעו רחוקים ויבואו, וייתנו לך פתח מלוקה'...

לאבר עולם יהיה צדיק  
לעני אביו טל

מחולל המשינה וההלכה היומית:  
הרה"ק רבי שלמה בן רבי חיים דוב זצ"ל

נלבי"ה באלול תרע"ט

קבלת עלון המבחנים

ניתן לשלוח בקשה במייל Office@kviuta.org

דרך מערכת קביעותא בטלפון 072-332-30-20 שלוחה 2 < 4

כמו"כ ניתן לענות על המבחנים במערכת זו או ב: kviuta.org

וכן דרך עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ

לשיעורים

במשנה ובהלכה היומית

24 שעות

בטלפון 072-332-3020

וכן kviuta.org

### מסכת תענית

#### חיוב זעקה מדאורייתא בעת צרה

כשבאה עלינו צרה של רבים ר"ל, יש חיוב מן התורה - והיא אחת ממצות עשה - לזעוק ולהתפלל לשם יתברך שירחם עלינו\*, וז"ל הרמב"ם (ריש הל' תענית), מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבוא על הציבור, שנאמר 'על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות'. כלומר כל דבר שיצר לכם: כגון בצרת, ודבר, וארבה, וכיוצא בהן, זעקו עליהן והריעו. ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה וזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב 'עונותיכם הטו' גו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם ארע לנו, וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה 'והלכתם עמי בקרי' ו'הלכתי גם אני עמכם בחמת קרי', כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו, אם תאמרו שהיא קרי, אוסיף לכם חמת אותו קרי, עכ"ל.

ומה שכתב הרמב"ם שמלבד החיוב לזעוק לשם יתברך, יש גם חיוב מדאורייתא להריע בחצוצרות, היינו משום שנאמר 'והרעותם בחצוצרות', ופירש הרמב"ם ש'הרעותם' משמע בין על ידי תפילה בפה ובין על ידי תרועה בחצוצרות.

#### חיוב תענית מדרבנן בעת צרה

מדאורייתא אין חיוב להתענות בעת צרה, אבל מדרבנן חייבו גם תענית ביחד עם הזעקה והתרועה, וז"ל הרמב"ם (שם ה"ד), וז"ל, ומדברי סופרים להתענות על כל צרה שתבוא על הציבור עד שירוחמו מן השמים, עכ"ל, ור"ל שבית דין שבאותו זמן גוזרים תענית על הציבור לפי הסדר שתקנה חכמים (עי' לקמן). ומה שהחיוב תענית בעת צרה הוא מדרבנן, כתב המגיד משנה, וז"ל, זה ברור, שאין כאן תענית מן התורה, שלא נזכר עינוי בכתוב, עכ"ל.

#### מריעים בחצוצרות או בשופרות

והנה ברמב"ם הנ"ל מבואר שמריעים בתעניות רק בחצוצרות אבל לא בשופרות, [מלבד במקדש שמריעים גם בחצוצרות וגם בחצוצרות], ויש בזה סתירה בגמרא, שבגמרא בראש השנה (כ"ז א') אמרו 'מקום שיש חצוצרות [כגון תעניות (רש"י)] אין שופר', ובגמרא בתענית (י"ד א') אמרו שמתייעין בשופרות, ונחלקו הראשונים ביישוב הסתירה, הרשב"א (ר"ה שם) תירץ שאפשר להריע או בשופרות או בחצוצרות, אבל לא בשניהם, שרק במקדש היו מריעים גם בחצוצרות וגם בשופרות, והריטב"א (י"ב ב') הביא שיטה שלשון 'שופר' שנקטו במסכת תענית ר"ל חצוצרות, וכן היא דעת הרמב"ם הנ"ל שמריעים בתעניות רק בחצוצרות אבל לא בשופרות, וע"ע בראב"ד (בהשגות על הבעה"מ ב"ה שם).

#### סדר התעניות

בצרה של עצירת גשמים, שנינו (סוף פ"א וריש פ"ב) את סדר התעניות: אם לא ירדו גשמים עד י"ז בחשוון, יחידים - חכמים - היו מתענים ג' תעניות - שני וחמישי ושני - והיה דינן של תעניות אלו כדין תענית יחיד שהתחילו מעלות השחר ולא בלילה שלפניו, ולא היו בהן שאר העינויים של תענית ציבור - רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ותשימיש המיטה.

אם לא ירדו גשמים עד ראש חודש כסלו, גזרו בית דין ג' תעניות על הציבור, וגם בהן לא היו שאר העינויים של תענית. ואם עדיין לא נענו, גזרו עוד ג' תעניות על הציבור, ובהן החמירו גם שאר העינויים, וגם התחילו בלילה, וגם נהג בהן איסור מלאכה מעלות השחר. ואם עדיין לא נענו, בית דין גזרו עוד ז' תעניות על הציבור, ובהם היו גם מתריעים ונועלים את החנויות, וכן הוספו שש ברכות בתפילת שמונה עשרה, והיו מרבים בתפילות ותחנונים ומעוררים את העם לתשובה. אבל יותר מ"ג תעניות [ג' וג' וז'] לא היו גוזרים, שאין מטריחין את הציבור יותר מדי (דעת רבי בברייתא י"ד ב').

ובריש פרק ג' שנינו אופנים שאין זמן לכלל הסדר הנ"ל, וגוזרים מיד תענית ציבור עם כל החומרות של ה' תעניות.

#### למה לא מריעים בזמן הזה

בזמן הזה אין נוהגים לגזור תעניות על הציבור, וביאר המגן אברהם (ריש סי' תקע"ז) משום שאין גוזרין תענית ציבור בבבל (גמרא י"ב ב'), [ופוסקי זמננו דנו ליישב הטעם שאין גוזרים תענית אף בארץ ישראל], אבל תמה על מה שאין נוהגין להריע, שהרי החיוב להריע הוא מדאורייתא, ונשאר בקושיא, והריטב"א (שם) כתב שבצרפת לא נהגו להריע משום שסוברים שצריך להריע דוקא בחצוצרות, והאגרות משה (או"ח ח"א סי' קס"ט) ביאר כוונתו שצריך דוקא חצוצרות שנעשו לתקוע בהם במקדש, והוסיף שהמגן אברהם נשאר בקושיא משום שפסק (שם) כהרשב"א שאפשר לתקוע גם בשופרות (עי' לעיל ד"ה והנה).

לדעת הרמב"ם (ספר המצוות סה"מ מ"ע מצ' ה') יש חיוב מדאורייתא של תפילה כל יום, ולדעת הרמב"ן (שם) המצות עשה של תפילה היא רק בעת צרה [על הציבור], וא"כ לפי הרמב"ם בעת צרה יש שתי מצוות עשה, ולפי הרמב"ן רק מצוה אחת.

#### א-ו-ו-ו

הרה"ק בעל ה'בית ישראל מגור זצוק"ל היה נוהג לחזור שוב

ושוב על אמרתו של בעל ה'עבודת ישראל', המגיד מקוונ'נין זצוק"ל, על המשנה במסכת ראש השנה, "בא' באלול ראש השנה למעשר בהמה", ופירושו, זה הזמן להסיר מהאדם את הבהמיות שלו, לעשר, להוריד, ללשש ולהחליש את נפש הבהמית שלו.

"נוהגים לקום באשמורת, לומר סליחות ותחנונים, מראש חודש אלול ואילך עד יום הכיפורים", זו לשון קדשו של מרן המהב"ר בשו"ע, הל' ראש השנה סימן תקפ"א. ובמשנ"ב הוסיף "לפי שאז עלה משה רבינו להר סיני, לקבל את הלוחות האחרונים, והוא עת רצון". נוספת לזה האסמכתא המפורסמת מקרא, אני לדודי ודודי לי - ר"ת אלול, וסופי תיבות מ' במספר כנגד ארבעים יום מר"ח אלול עד יום הכיפורים, כי באלול הארבעים יום התשובה מקובלת להיות קרוב אל דודי בתשובה, ואז דודי קרוב לי לקבל תשובתי מאהבה. עד כאן תמצית דברי הכהן הגדול מאחזי - המשנה ברורה.

וכאן הבן שואל, מעבר לרמזים הנ"ל, מה המשמעות הפנימית של הנוטריקון, שהרי ברור שדורשי רשומות רמזים של הז"ל, אינם משחקי מילים חיצוניים הדומים זה לזה, אם בראשי תיבות או בסופי תיבות או גימטריה סתם. אלא יש בהם עומק פנימי הקשור בין הפסוק לנושא הנלמד ממנו, ועל כן עלינו לדעת מה העומק במילים "אני לדודי ודודי לי"?

הנה מקורו של 'אלול' הוא בשפה הארמית. אנו מוצאים אותו בתרגום אונקלוס בפרשת שלח על הפסוק "ויתורו את הארץ", "ויאללו ית ארעא". הא לנו תרגומה של המילה אלול - לתור ולחפש, זמן של חיפוש.

והשאלה הנשאלת, לחפש את מה? בפשטותם של דברים לתור את מה שצריך לתקן, לפשפש במעשים, כמו המרגלים שנאמר בהם "ויתורו את הארץ". אנו נתור את הגוף הארצי שלנו, שפרו מעשיכם, עשו בדק בית, תרגלו אצל עצמכם. ברם, שתי קושיות בדבר, האחד: למצוא את הדברים הצריכים תיקון, לא כל כך קשה כמו עבודת המרגלים שצריכים לתור ולחפש. בקלות יכלו אנו למצוא בצורה גלויה את הדברים הצריכים שיפור, הלוואי והיינו כמצב שהיה עלינו להתעמק לחפש, לרגל את הצריך תיקון! הרי החסרונות זועקים עד לשמים! ועוד יקשה: וכאשר כבר נמצא את הצריך תיקון, כמה קשה הדבר לתקן! ואם כן, פחד וחלחלה אחזתנו, אם זה התוכן העיקרי של חודש אלול, ורק זה, מה יהיה איתנו?!

"הנשמה לך והגוף פעלך", "הנשמה לך והגוף שלך". משפטים אלו הם חלק מה'טקסט' של הפיוט הראשון של ספר הסליחות, מילים שהזוהרים עליהן מדי יום באמירת הסליחות, ועצם החזרה עליהן מדי יום, מראה, שזה אינו עוד פיוט, אלא בריח התיכון השייך למהות הפנימית של כל ימי הסליחות. וגם כאן השאלה נשאלת בשתיים: א', לשם מה הכפילות, פעמיים 'הנשמה לך'. 'און די פערדע קשיא און', ועוד קשה, מה פשר השוני בין הרישא לסיפא, מתחיל ב-הגוף פעלך, ומסיים ב-הגוף שלך?

#### שגם הגוף יזעק "הגוף פעלך"

התשובה וביאור הדברים, עבדים היינו לפרעה במצרים! עבדים היינו וגם נשארונו, עבדים לגוף החומרי שלנו, עסוקים אנו בהכלי עולם הזה מכוח ההכרח על המחיה ועל הכלכלה, וכתוצאה מכך בחשכות הגוף אנו שרויים, אמנם הנשמה לא נפגעת, נשמה שהיא חלק אלולה ממעל ומקור מחצבתה מתחת כסא הכבוד, היא מרגישה כל הזמן - הנשמה לך - שלך אני, כולך קודש. אולם היא זועקת וי"י על המסך הנגרים ע"י הגוף, כי הגוף רק מכיר שהוא 'פעלך' של השי"ת, כיון שידיו ידי עשו, אף על פי שהקול - הנשמה - קול יעקב, נכון אתה יצרת, אבל אני קלקלתי!

אולם בחודש אלול, בימי הרהמים והסליחות, זה זמן מסוגל. הנשמה פורצת לתוך הגוף ומבטלת את המסכים המבדילים, כי היותו קרוב, כלשון הנביא "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב", ואזי לא רק הנשמה לך, אלא גם הגוף שלך, גם הגוף זועק בהתחברותו אל הנשמה "הנשמה לך והגוף שלך". כלומר, "הנשמה לך והגוף פעלך" - זהו בכל ימות השנה, והכפילות והשינוי לשון בסיפא, מדברת על ימי הרהמים והסליחות.

והשתא דאיתת להכי, מקבל המושג של "לתור את הארץ" משמעות

## אמרות טהורות - מפי דור דור ודורשינו!

ספר הרה"ק רבי שמואל מליובאוויטש זיע"א: כשנולד הרה"ק רבי משה, בנו של האדמו"ר הנקן בעל המנצ'א זיע"א, התאחר האדמו"ר הנקן מלהתחיל את הברית עד לאחר חצות היום, אז נכנס אדם עם שק על שכמו ומקל בידו, ואותו פגד האדמו"ר בכסף של אליהו.

לאחר הברית, שאלו לאדמו"ר הנקן: מי הוא? אמר להם: הוא באמת רועה מזה ארבעים שנה ביישוב קטן ליד סביניציאן. הוא בקי בבבלי וירושלמי, רמב"ם, ספרי, ספרא ותוספתא. אבל לגלוי אור הנשמה והארתו זכה על ידי שנון המשניות בעל-פה, משום שמשנה אותיות נשמה. (ספר התולדות, מהר"ש, עמ' ע"ה)

\*\*\*

כותב הרה"ק רבי יהודה אריה ליב אלטר זיע"א, בעל השפת אמת: מרגלא בפי זקני מור"ו ז"ל (בעל החדושי הרי"ם), להזהיר לכל אחד שיהא לו דבקות עם סדר משניות שיהא שגור בפינו, ותמיד יחזר על המשניות. (שפת אמת, דברים)

\*\*\*

כותב מין המשגיח דפוניב' הגה"צ רבי יחזקאל לוינסקי זיע"א: בן זקיר לי, נ"י. תנקה לדעת כל המשניות, כל שיאת סדרי משנה בעל פה, ותהיה איש מאשר... (אור יחזקאל, אגרות)

\*\*\*

מובא בהקדמה לספר 'לב אליהו': רבנו זלה"ה (מין המשגיח הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זיע"א) למד הרבה מאד משניות בעל פה, באמרו שיש זמנים שאי אפשר ללמד מתוך ספר, ואם אדם יודע משניות בעל פה יוכל ללמד גם בזמנים אלה. כך נהג בעצמו כאשר עבר נתון בעיניו, ולא היה יכול לעצן בספרים תוך משניות בעל-פה... פמה פועמים בקש מבחורים לבחן אותו אם יודע משניות בעל פה, ונהיה זה בתוך הישיבה. (הקדמת לב אליהו)

## סדר לימוד המשנה וההלכה היום - לחדש אלול פ"ג

יום	אדר		משנה יומית		הלכה יומית	
	תאריך	סדר לימוד	סדר לימוד	סדר לימוד	סדר לימוד	סדר לימוד
א	א	א	א	א	א	א
ב	ב	ב	ב	ב	ב	ב
ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג
ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד
ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה
ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו
ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז
ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח
ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט
י	י	י	י	י	י	י
יא	יא	יא	יא	יא	יא	יא
יב	יב	יב	יב	יב	יב	יב
יג	יג	יג	יג	יג	יג	יג
יד	יד	יד	יד	יד	יד	יד
טו	טו	טו	טו	טו	טו	טו
טז	טז	טז	טז	טז	טז	טז
יז	יז	יז	יז	יז	יז	יז
יח	יח	יח	יח	יח	יח	יח
יט	יט	יט	יט	יט	יט	יט
כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ
כא	כא	כא	כא	כא	כא	כא
כב	כב	כב	כב	כב	כב	כב
כג	כג	כג	כג	כג	כג	כג
כד	כד	כד	כד	כד	כד	כד
כה	כה	כה	כה	כה	כה	כה
כו	כו	כו	כו	כו	כו	כו
כז	כז	כז	כז	כז	כז	כז
כח	כח	כח	כח	כח	כח	כח
כט	כט	כט	כט	כט	כט	כט
ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל

אור עד שגם הגוף יכול להכיר שהוא אינו רק "פעלך" אלא גם "שלך", על כן מבקשים אנו על עצמנו וידע כל פעול (ואני-גופי בתוכי), כי אתה פעלתו, שאתה חבר לידעיה הזו, עד כדי מצב שאוכל להרגיש בהבנה, שגם הגוף שלך, כלומר רוצה אני להרגיש בגופי את נשמתו, הפורצת לתוך גופי וזועקת, שלך אני.

וכמו כן בתפילה "ובכן תן פחדך על כל מעשיך", יחשוב המתפלל על עצמו. ומה היא "ויעשו כולם אגודה אחת"? אלא שהנשמה והגוף יעשו אגודה אחת ששניהם יוכלו לומר ביחד "הנשמה כך והגוף שלך".

### הקרבת נפסל במום - היהודי להיפך!

כאשר אנו אומרים לפני תקיעת שופר, "כל העמים תקעו כף", אנו מתכוונים על עצמנו, האדם מפורד, כשבועים אומות. האדם עולם קטן, עולם ומלואו, הרבה ממשלות יש בו, הרבה רצונות יש בו, הרבה עמים יש בו, וכמעט רמ"ה ממשלות כנגד רמ"ה איברים שהם רק בהרגש של פעלך, כי לרצונות הגשמיים אין גבול, ומבקשים אנו "כל העמים תקעו כף" שכל האיברים שבקרבתו יתקעו כף אריך. שגם הגוף יאמר, "הגוף שלך", "ידבר עמים תחתיו".

בקשתנו אל קודשא בריך הוא אחת היא, שהנשמה שהיא מלכות, נשמה שנחצבה מתחת כסא הכבוד, היא תשלוט עלינו, וכל העמים, כל האיברים יהיו תחתיו, תחת שליטתה ותחבורתה של הנשמה, שגם האיברים שבקרבתו יאמרו "הגוף שלך!" אכן, כזעקתו של הרבי מקוברין, "וכי אנהו לא יושבי תבל?".

וכפי שהיטיב להגדיר בלשונו המליצית בעל המוסר הגדול רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, "אוינו דואג לבדל ישראל, אני דואג לר' ישראל! וכוננתו, כי כל אחד שידאג לעצמו ויפשפש במעשיו להיטיב אותם, ונמצא כלל ישראל שלם במעשיו.

וכבר אמר בקודשו האדמו"ר הרבי מלעלוב זצוק"ל שהבואו בספר "דברות קודש", על מנהג האשכנזים לומר סליחות ד' ימים קודם ראש השנה, ונימוקו עמו. כמו בהקרבנות קרבנות ע"ג המזבח, אשר ארבעה ימים קודם הקרבנות, טעונים בדיקה וביקור אם יש בהם מום, כן אנהו, ארבעה ימים קודם ראש השנה, עלינו לבקר עצמנו למצוא המומים שבקרבתנו. אומר הרבי, כי עלינו לדעת שיש הבדל בין בדיקת קרבנות לבדיקת נגעי האדם, שבקרבתו אם נמצא בו מום, הרי הוא נפסל מלהקריבו לפני המזבח, מה שאין כן אנו, עלינו לפשפש במעשיו ואף אם נמצא מומים הלייה, לא נפסלנו מלהתקרב לקודשא ברוך הוא.

אכן לפי הנ"ל מובנים הדברים, כי עצם ההכרה והידיעה שיש בו מום, היא גופא קבלת מלכות. מכיר אני שאני לא כדבעי, ובהכרה זו אני מבקש ממך, תן לי להרגיש בימים קדושים אלו שגם הנשמה וגם הגוף שלך הם.

מי יתן, ונשכיל לתור ולהפש וגם למצוא את המומים, ונאמר לאבינו בשמים עם כל זאת, בנך אני, וגם הגוף שלך, ולכבודך וכדי להתקרב אליך עוד, נתור ונחפש ונמצא את הנשמה שלנו החבויה בנו, שתתחבר לגוף ושניהם יהו יאמרו: "המלך!"

[חלק מן הדברים מובאים בשיחותיו של הגאון רבי חושא הורוביץ שלי"ט א רב קהילות החסידים אלנד]

עמוקה יותר הגורמת לנו עידוד והיווק, ולא רק פחד ורעדה. דהיינו, אומרים לנו, הפשו את הנשמה החבויה בכך, כי לבטח תמצואה. והיפוש זה שייך גם לגדול וגם לקטן, בין מי שכל השנה אצלו 'הגוף פעלך', ובין מי שכל השנה אצלו 'הגוף שלך'. זה זמן של יציאה ממצרים - ממצרי הגוף. זה זמן שהנשמה מאירה והודרת כלל יהודי. "ויתורו את הארץ" זה לא רק ציווי אלא גם נתינת כוח והודעת מצב, דהיינו כולכם, מראשיכם, שבטיכם, עד שואבי מימיכם, יש לכם את הכוח להפש ולמצוא את הנשמה, עד כדי שגם אתם תגידו "הנשמה כך והגוף [גם] שלך".

### "כל רשעי ארץ" - וגם אני בתוכם

מספרים על הרה"ק רבי משה מקוברין זצוק"ל, שבעת שהתפלל בראש השנה כחזן לפני העמוד, כשהגיע למילים - "להפנות אליך כל רשעי ארץ" - זעק בקול "און איך אריך, און איך אויך" (גם אני, גם אני), ומרוב התלהבות, התעלפו כמה אנשים שעמדו סביבו, והיו צריכים להקיץ מעלפונם.

כמו כן מסופר, כי הרה"ק מקוברין בהיותו שליח ציבור, בהגיעו למילים "ראו מיד" כל הארץ מנגנו יגורו כל יושבי תבל", הסתובב כלפי הציבור ואמר בקול גדול: אתם המתפללים מהיכן אתם, לא מן הארץ? לא מן תבל? מדוע אינכם יראים את ד' ונתמלאו כל הציבור בפחד ד' באופן מובהיל.

הנה כי כן, ראש השנה זהו זמן של מלכות, הכרת המלך על כל העולם, אבל עיקר העיקרים, שהמלכות תחול עלינו, ומה בצע, בהמליכך את הקב"ה על כל יושבי תבל, ורק עליך לא?

ואם תשיבני, אכן מלאכה קשה היא להמליכו עלי, באים ואומרים כך, דע לך, זה זמן מסוגל בהיותו קרוב להמליך את הקב"ה גם על הגוף, שגם בו ישמע "הגוף שלך" ולא רק "פעלך"!!!

ולפי הנ"ל יובנו כמה קטע תפילה בראש השנה, וכדלהלן. הנה רגעי הרות והייעו של כל יהודי באשר הוא, הם בעת שניגשים מול ארון הקודש באימה לקיים את מצוות תקיעת שופר, עת הזכרת אילו של יצחק, "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור", ומה אנו אומרים ומתפללים לפני כן, איזה פרק תהנונים? לא "למנוצח יענך", גם לא "אשא יעני", ואכן גם לא "מומעמקים קראתיך", אלא "למנוצח לבני קרח ממוור", עשרת הפסוקים כנגד עשרת הדברות, ואלו בקשות מופיעות שם? "כל העמים תקעו כף", "ידבר עמים תחתנו", "נדיבי עמים", שום תפילה ובקשה עלינו, על עצמנו? נכון, מלכות מולמת בתוכה מלכות כל העולמים, אולם קשה, וכי זה הימנן לשכוח מעצמנו? לדרוש ולבקש אך ורק על העמים, ומה איתנו? "ובכן תן פחדך על כל מעשיך, ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם, ותמלוך אתה הוא ה' אלוקינו לבדך על כל מעשיך, וידע כל פעול כי אתה פעלתו". כביכול איתי - עם עצמי, הכל מסודר ומוכן, וכעת אני שם את כל כובד משקלי בתפילת היום הגדול והקדוש הזה - עבור כל הבריאה, כי אני כבר מסודר. האומנם?!

ולפי הנ"ל הדברים מובנים בתוספת הסבר: היותו זהו זמן של 'בהיותי רצונך בלבב שלם, ותמלוך אתה הוא ה' אלוקינו לבדך על כל מעשיך, וידע כל פעול כי אתה פעלתו'. כביכול איתי - עם עצמי, הכל מסודר ומוכן, וכעת אני שם את כל כובד משקלי בתפילת היום הגדול והקדוש הזה - עבור כל הבריאה, כי אני כבר מסודר. האומנם?!

מסכת ראש השנה

המשנה בתחילת המסכת מונה ארבעה ראשי שנים, כל אחד לענין שונה. אחד מהם הוא א' בתשרי, שהוא 'ראש השנה לשנים, לשמיטין וליובלות, לנטיעה ולירקות'. מנה הכוונה 'ראש השנה לשנים'?

נחלקו בזה האמוראים בגמרא: רב פפא אומר, לשטרות [שבא' בתשרי מונים שנה חדשה למלך (ממלכי האומות) ולפי זה כותבים את שנת המלך בשטרות אותה מדינה]. רבי יורא אומר לתקופה [שמונים לבריאתו והילוכו של תקופות החמה ומוולדות הכלבה מתשרי וכשיטת רבי אליעזר דאמר בתשרי נברא העולם]. רב נחמן בר יצחק אמר ר' דין - שהקדוש ברוך הוא דן בתשרי את כל באי העולם, כל הקורות אותם עד תשרי הבא. שנאמר 'מִרְשֵׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה' (דברים יא, יב) - מראשית השנה נידון מה יהא בסופה. (ר"ה דף ת.ה.)

לאחר שפרטה המשנה את ארבעת ראשי השנים, ממשיכה: בארבעה פרקים העולם נדון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני

מרון, שנאמר 'היוצר יהד לבם המבין אל כל מעשיהם', ובהג' נדונין על המים. אם כן האדם נדון בראש השנה, א' תשרי. ואף על פי שר' יהושע הולק על ר' אליעזר וסובר שבניסן נברא העולם, מכל מקום מודה הוא שהאדם נידון בא' תשרי. וכפי שיבאר להלן. אך כאן נשאלת השאלה: כיון שאדם נדון בר"ה, ודאי על כל המאורעות שלו דנין אותו, על תבואתו, ופירותיו, ושאר עסקיו. וכיון שכן הכל נדון בראש השנה. ומה זה שכתבה המשנה שבפסח נדונין על התבואה בעצרת על הפירות ובהג' על המים?

עונה על כך הר"ן: ג' דברים נדונין לכל העולם בשלשה זמנים אלו השנויים במשנתנו, וילפינן הכי מדאמרה תורה לעבור שיביאו בזמנים הללו [דברים] שמרצין עליהן אחד אחד בזמנו [בפסח העומר, בשבועות שתי הלחם, ובהג' ניסוך המים], אבל בר"ה כל באי עולם עוברין לפניו אחד אחד. וגוזרים עליו הלכות והטעם שנדון האדם בר"ה. דבשלמא שלשה דברים הללו כל אחד נדון בזמנו. כדאמר שהפסח זמן תבואה



חדש!

קביעות בטלפון

הם בחו"ל!

האגודה הלאומית Se קביעות אס-אס-אס, יעוורים, אבחונים, קבלת לוח ועוד מכל מקום ובכל מן

בא"י:

072-332-3020

בארה"ב:

605-313-6865

באירופה:

44-1745-0551-33-44



קביעות המשינה וההלכה היומית

3 מסכתות

כחוקה אחת!?

אכן!

רבבות לומדי המשנה וההלכה היומית עומדים כעת בניצומה של לימוד

מסנת ראש השנה

\*\*\*

בס"ד ביום ב' י"א אלול יתחילו בלימוד

מסנת תענית

\*\*\*

וביום ה' ב"ח אלול יתחילו בלימוד

מסנת מגילה

הצטרף כעת!

לרקבת

לומדי המשנה וההלכה היומית

מלכה כל יום ויום

לשעה של קורת רוח בלימוד התורה

בס"ד יצא לאור

לוח המשנה וההלכה היומית



לשמיעת רשימת המוקדים ברחבי הארץ ובעולם או להזמנת הלוח ניתן להתקשר לקביעות בטלפון שלוחה 3

לשנת תשפ"ד

הזוכים בהגרלות:

מבחינים במשינה היומית 067-072 369-372-1 ומבחין בהלכה 33

ה' צבי גנץ, בני ברק  
ה' יחזקאל כגן, בני ברק  
ה' אברהם רוטנברג, בני ברק  
ה' משה שפיאצקי, ירושלים

ה' יעקב פוזנר, כוכב יעקב  
ה' בנימין דולנסקי, קריית יערים  
ה' מנחם מנדל רנד, תל אביב  
ה' משה עמר, קרית מוצקין  
ה' יצחק דוד לוי, קרית גת

<p>לע"נ הרה"ג ר' בנימין יהודה לייב בן הרה"ח ר' אברהם זצ"ל נלב"ע ו' אלול תשע"ז</p>	<p>לע"נ מרת אסתר בת ר' יחזקאל ע"ה נלב"ע ה' אלול לע"נ מרת יהודית בת יחזקאל שרגא הכהן ע"ה נלב"ע י"ט באדר תשפ"ב</p>
<p>לע"נ רפאל בן משה ז"ל נלב"ע י"ט אלול</p>	<p>לע"נ ר' שבתי דוד בן ר' חיים ז"ל נלב"ע י"ג אלול</p>
<p>לע"נ רבי אליהו בן לאורה ז"ל נלב"ע כ"ד אלול</p>	<p>לע"נ מרת חנה בת ד"ר שלום ע"ה נלב"ע כ' אלול תשס"ט</p>
<p>לע"נ דוד בן אסתר ז"ל נלב"ע כ"ח אלול</p>	<p>לע"נ רבי יעקב יצחק הלוי בן שלמה ז"ל נלב"ע כ"ו אלול</p>

הלימוד החודש מוקדש לע"נ

אסתר בת חיים יוסף ע"ה

נלב"ע כ"ז אלול

נא לכוון לפני הלימוד

